

Tõstamaa Gmüed

Nr. 3 (185) / aprill 2012

Tõstamaa valla ajaleht

Tõstamaa vallavalitsus korraldab traditsioonilised piirkondlikud külakoosolekud

TÕHELAS teisipäeval, 8. mail kell 18
Tõhela rahvamajas, Tõhela, Männikuste, Kiraste, Alu külad

KAVARUS kolmapäeval 9. mail kell 18
Kavaru külakeskus-paadisadamas, Kavaru küla

KASTNAS neljapäeval, 10. mail kell 18
Kastna rahvamajas, Kastna, Ranniku, Rammuka külad

POOTSIS esmaspäeval, 14. mail kell 18
Pootsi keskus, Pootsi, Lao, Peerni, Köpu külad

SELISTES teisipäeval, 15. mail kell 18
Seliste külatoas, Seliste ja Päraküla külad

TÕSTAMAAL kolmapäeval, 16. mail kell 18
Tõstamaa rahvamajas, Tõstamaa alevik, Värati, Ermistu, Lõuka, Tõlli külad

MANJA 17. mail kell 17.30 **saarekeskuses**

Räägime omavalitsuse tegevusest, arutame valla ja külade arengukavasid, vajadusel valime külavanemad. Tule osalema!

JUHTKIRI

□ Hiljuti, veerandi lõpu-päeval kooli külastades hakkas mulle silma mitu asja, millega ma päris hästi nõus ei oleks. Ehk siis minu mõõdupuul ei ole sellist möödet.

Nimelt ostavad õpetajad veerandi lõpus oma raha eest patakat viisi maiustusi, et premeerida parimaid heade õpituduste eest. Teevad seda laste ergutamiseks ja omast taskust seepärast, et koolil ei olevat selleks raha. Selge, et selline asi lastele meeldib, aga ise oma lapsepõlvest selliseid kombeid ei mäleta. Meie saime piraka tordi ja ekskursiooni, kui olime terve alevi pealt paar tonni vanapaberit kokku korjanud. Minu meelest võiks premeerida läbi vaimsete tegevuste ja ühistegemiste, nännitamise vastandiks.

Samas, kui kooli aastaeelarve kroonides on 11 miljonit, siis peaks kool selle raha ikka leidma. Muidugi võiks asjaosalised ise strateegias selgusele jõuda. Ohvrimeelsus oma rahakoti arvelt on siin küll üleliigne. Teine teema niidirullide ja pasta-katega on ka haldussuutmatuse kinni. Kindlasti leiaks kool võimaluse õpetajatele piisava koguse pastakate soetamiseks ja seeläbi saab tagatud olulistele asjadele kesken-dumine.

Käsitöö õpetajale saaks ka sellise rahastamise korraldada, et ta ei peaks sendi kaupa kraami mu-retsema ja pisitšekkidega jändama. Sellised korralduslikud negatiivsust külvavad vingumürad saab kindlalt tegutsedes jutti ajada. **Ülle Tamm**, toimetaja

Valla rahakott 2012

30. märtsi istungil kinnitas Tostamaa Valla Volikogu valla-eelarve kogumahuks 1 267 334 eurot.

Eesti rahval on vanasõna, et õnn ei peitu rahas. Samas on ka selge, et tänapäeval pole täisväärtuslik elu ilma rahata siiski võimalik. Kui-gi mõnikord praalitakse, et valda polegi vaja, kasutame omavalitsuse teenuseid suuremal või vähemal määral kõik: sõita tuleb häid-halbu vallateid mööda, lapsed käivad lasteaias-koolis, saame osa kultuuritegevusest, me ei tea, millal võib vaja minna sotsiaalteenuseid, maakorraldus- või registritoiminguid, elamu-kommunaalmajandus-heakord vajavad korraldamist jne. jne.

Vallamajja tuleb tihti ettepanekuid, kuhu tuleks hoopis rohkem kulutada. Paraku tuleb ikka ja taas meenutada lihtsat tõde, et kulutada saab nii palju kui on tulused ja ettepanekuga mõnda kulu suurendada peaks kaasnema ka ettepanek tulu suurendamiseks või kelleltki raha ära võtmiseks.

Omavalitsusel tuleb täita talle seadustega pandud kohustusi ja tagada olemasoleva järjepidev toimimine. Teada on fakt, et kõigi kohustuste kvaliteetselt täitmist tänane omavalitsuste tulubaas ei võimalda.

Valides viimastel aastatel riigikogu valimistel madalate maksude propageerijad, tähendab see ka omavalitsuste väikest tulubaasi ja seda, et osa teenuseid tuleb endal väidetavalt madalate maksude tõttu rohkem kätte jäävast rahast kinni maksta. Kas see süsteem toimib või mitte, saab igauks ise otsustada.

Lisaks on viimaste aasta-

te majanduslangus räsitud omavalitsuste rahakotti protsentuaalselt rohkem kui riigi oma.

Nii on Tostamaa valla tänavune eelarve 2008. aasta eelarvest väiksem 26 %. Samas võime natuke rõõmustada, et alates 2009. aastast toimunud eelarve langus on tänavu asendunud 1 % tõusuga.

TULUDEST moodustavad 2012 eelarves 50 % eraldised riigilt, 39 % füüsilise isiku tulumaks, 7 % maamaks ja 4 % osutatavad tasulised teenused.

Riigi poolt eraldatavast toetusest moodustab ühe osa tasandusfond, mida jaotatakse paljudest komponentidest koosneva valemil alusel ja mis peaks tagama igas omavalitsuses elaniku kohta valemikohase miinimumtulu. Sisuliselt jagatakse ümber suurlinnade tulu ja Tostamaale eraldatud summa on tänavu 160 917 EUR.

Teise osa moodustavad sihtotstarbelised eraldised ja need on võimalik kasutada vastavalt riigi poolt kehtestatud reeglitele (hariduse vahendid 258404, õpilaskodutoetus 34000, koolitoit 18291, toimetulekutoetus 28524, sotsiaalteenuste korraldamine 1838, puuetega laste toetus 7422, saarelise osaga valdade toetus 10662 ja teede korrashoiuks 62071 EUR)

Füüsilise isiku tulumaksu laekub vallale 11,4% elanike bruto töötasult. 2012 aasta esimeses kvartalis maksti tulumaksu 544 vallaelaniku eest (valla elanike arv 1450, neist tööealisi 940), aastaks kavandatud summa 500 000 EUR.

Saame rõõmustada, et paljud enamus aega Tostamaalt eemal elavad inimesed on jäänud tõstamaalasteks, säilitades siinse sissekirjutuse ja

andes sellega olulise panuse vallaelarvesse. Samuti on toimunud mitmed suvitajad.

Maamaksu laekub 83000 EUR. Ebakindlust tekitab järgmisest aastast kodualuse maamaksu kaotamine, mille-ga populistlikel eesmärkidel kiirustati kuid mille kompen-seerimine pole siiani selge. Tostamaa vallas on maksu-soodustus inimestele suhteliselt marginaalne, vallaelarvesse laekuv kokku aga väga oluline ja see tekitab jällegi küsimuse madalate maksude otstarbekusest.

Tasuliste teenuste tulu 50330 EUR moodustab ruumide kasutamine ja munitsi-paalkorterite üür, lasteaiata-su, hõljuki-liinipaadi-bussi piletitulu jms.

Füüsilise isiku tulumaksu laekub vallale 11,4% elanike bruto töötasult. 2012 aasta esimeses kvartalis maksti tulumaksu 544 vallaelaniku eest, aastaks kavandatud summa on 500 000 EUR.

KULUDEST moodustavad valitsemiskulud 15 %, sisaldades volikogu ja vallavalit-suse kulusid ja reservfondi ettenägematuteks kulutusteks vallas.

Tostamaa volikogu liikmed palka ei saa, kompenseeritakse kohaletulekuga seotud kulud. 2009. aastal vallas toimunud 15% palkade vähendamine (v.a. haridus) on tekitanud olukorra, kus Tostamaa valla-valitsuse palgad on naabervaldadega võrreldes väikseimad ja ilmselt see rõõmustab palju-

TOIMETUS

Toimetaja Ülle Tamm tel 505 5340 Küljendaja Pille Paalam,
Internet: www.tostamaa.ee
Saatke meile oma jutte ja fotosid aadressil leht@tostamaa.ee

Levi: Tostamaa PMÜ kauplus, Teeristi pood, Seliste Jaani pood,
Pootsi pood, Tõhela pood, Tostamaa bensiinijaam.
Trükikoda Hansaprint
Tiraaž: 500 tk

sid vallaelanikke.

Hariduskulud, 55 % on protsentuaalselt suurim, nagu enamikes valdades. On hea, et nn. haridusreform on meie vallas aastaid tagasi tehtud. Vastasel korral peaks hariduse % olema oluliselt suurem, oleksime suures rahahädas ja peaksime neid probleeme tänahendama.

Siinkohal tekib kindlasti küsimus Tõstamaa kooli gümnaasiumiosa tulevikust ja vastuena näeb volikogu ja Pärnumaa Omavalitsuste Liitki tänahendama gümnaasiumiosa jätkamise vajalikkust. Samas puudub selgus riigi poolt korraldatavas haridusreformi sisu osas.

Hariduskulud sisaldavad keskkooli ja lasteaiahoone haldamist, õpetajate-töötajate palgakulusid, nii ise korraldatava kui maakondlike liinide õpilastranspordi kulusid, huvihariduse kulusid, tasuta koolilõunat (ka gümnaasiumiosale) ja kohalike teistele omavalitsustele, juhuil kui meie valla lapsed väljaspool õpivad. Investeeringuna eraldati koolile vahendid arvutiklassi arvutipargi uuendamiseks.

Teadu on õpetajate ametiühingu soov õpetajatele oluliselt suurema palga maksmiseks ja toetan seisukohta, et head õpetajad saaksid väärilist palka. Samas ei ole kõrgema palga maksmine vallaelarvest tänaste tulude juures võimalik ja suudame maksta ikkagi vaid riigi poolt kehtestatud õpetajate töötasu.

Kultuuri kulud moodustavad 9 % eelarvest ja sisaldavad Tõstamaa rahvamaja, Noortekeskuse, Tõhela rahvamaja/raamatukogu, Pootsi raamatukogu, spordiürituste, trükiste ja kultuuriürituste kuludest. Need asutused teenivad ise ka väikest piletitulu. Samas ei võeta tasu huviringides osalejatelt ruumide kasutamise eest.

Sotsiaalkulud on 8 % eelarvest ja koosneb toimetulekutoetusest (riigi poolt kehtestatud kord), puuetega inimeste toetustest, töötute tööhõive toetusest, sotsiaalmajade kuludest, hooldekoduteenust

vajajate toetusest ja lastekodu kohamaksudest.

Valla sotsiaalpaketi liisanduvad sünnitoetus 200 eurot, toetus I klassi minejatele, laste jõulupakid ja vajadusel kriisiabi.

Vallamajanduse kulud moodustavad 12 % eelarvest ja sisaldavad kalmistute kulusid (Tõstamaa, Tõhela, Kastna, Seliste, Kõpu), Manija liinipaadi ja hõljuki majandamist, jäätmejaama, keskonna- ja haljastuistoid, tänavavalgustust ja vallateede korrashoidu.

Majanduskriisis enimkannatanud valdkond on teede korrashoid. Vahendid teede korrashoiuks laekuvad kütusehinna sisaldavast aktsiisist ja kunagi leiti, et kohalikele teedele peaks laekuma 15 % kütuseaktsiisist, mis rahalises väljenduses tähendas 2008. aastal Tõstamaa valla teehoiuraha 151 000 eurot.

Sellise olukorra jätkudes näeksid kruusakatted tänahendama oluliselt teistsugused välja ja mitmed enamkasutatavad teed oleksid mustkatte all. Paraku jäi sellest aastastel 2009 - 2011 järgi ca 3 % ehk rahalises väljenduses 39 000 eurot, mis mõnel aastal kattis vaid lumelükkamiskulud, lisaks tehti kruusakatete hõõveldamist hädapärast.

Tänavu on teehoiuraha 62 000 eurot ja suhteliselt lumevaene talv võimaldab tegelda põhjalikuma hõõveldamisega ja profileerimisega ja korrastada natuke kraave-truupe. Kui vastavalt riigi-poolsele kavale ka järgmisel aastal teederaha suureneb, saame teedele vedada ka olemasolevat purustatud kruusa.

Pärnumaa valdade ühistegevuseks on asutatud Pärnumaa Omavalitsuste Liit, kus Tõstamaa valla osalustasu on 16288 eurot.

See sisaldab võimalust osaleda Pärnumaa ühisel kultuuri ja sporditegevuses, õpilastranspordis, osalemist ühisprojektides (Pärnumaa Loodushariduskeskus, jalgrattateede võrgustik jne.), õpilastranspordi maakonnaliinidel ja osalemist Sihtasutuste Pärnumaa Turism ja Pärnumaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse fi-

nantseerimisel.

Neist Pärnumaa Turism peaks muutma maakonda atraktiivsemaks turistidele ja ühendama turismiettevõtjaid ning Ettevõtluskeskus pakku- ma nõustamist ja muid teenuseid ettevõtjatele.

Samuti osaleb vald Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Liivi Lahe Kalanduskogu töös ja finantseerimises. Need organisatsioonid jagavad vastavalt külaelu edendamise ja kaladuslaseid Eurotoetusi ja neid on kõigil vallakodanikel või nende moodustatud MTÜ-del võimalik taotleda.

Kuigi perearstide tegevust finantseeritakse riiklikult, on perearst küsinud ja Tõstamaa vald katnud tervisekeskuse kommunaalkulud.

Investeeri suudetakse praeguses olukorras ainult projektide toel, kus on vaja katta omaosalus. Volikogu eraldas projektide omaosaluste katmiseks 68 318 eurot.

Nii saavad lõpetatud Noortekeskuse rajamise finants-

vaidlused ja teostamist ootavad vallavalitsuse poolt erinevatesse programmidesse esitatud ja rahastuse saanud projektid: Tõstamaa terviserada, Sutiranna suvila vee- ja kanalisatsioonisüsteem, Kastna sadama rekonstrueerimine, mõisaetendused, Manija sadamakuuride rekonstrueerimine, kaevuprogramm ja turismi infokioskide paigaldamine.

Ka külaseltsid on kirjutanud projekte ja küsivad omaosaluse katmiseks toetust valla poolt.

Volikogu otsustas toetada Manija muuseumikuuri ehituse, Pootsi laada, Tõhela päevakeskuse ja Kastna külakeskuse projektide omaosaluse katmist.

Selle, suhteliselt lihtsustatud valla tänavuste kulude/tulude ülevaate eesmärgiks oli kutsuda kaasa mõtlema valla tänase majandusliku situatsiooni ja võimaluste üle.

Toomas Rõhu,
Tõstamaa vallavanem

Swedbank

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada pangabussis!

Pangabuss peatub:

Tõstamaa
rahvamaja juures
kell 9.00–11.00
Varbla
vallavalitsuse juures
kell 12.00–13.00

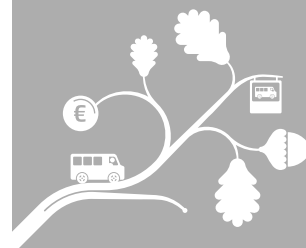
I ja II kvartalis
29. märts
12. ja 26. aprill
10. ja 24. mai
7. ja 21. juuni

Lihula
vallavalitsuse juures

I ja II kvartalis
29. märtsil
kell 14.30–17.30

Alates 1. aprillist
kell 9.00–12.00

11. ja 25. aprill
9. ja 23. mai
6. ja 20. juuni

Bussis saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil makseid, sõlmida hoiseid ja muid erinevaid lepinguid.

Tutvuge pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega www.swedbank.ee. Lisainfo pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Enampakkumine

Tõstamaa vallavalitsus võõrandab avaliku suulise enampakkumise korras:

□ Metsa tn 23a kinnistu, Tõstamaa alevik, katastritunnus 82602:004:0372, pindala 3902 m², maa sihtotstarve elamumaa 100%, alghinnaga 10 000 eurot;

□ Kivitoa laut, Kiraste küla, katastritunnus 82601:001:0123, pindala 2416 m²; maa sihtotstarve tootmismaa 100%, alghinnaga 5000 eurot.

□ Koplismaa kinnistu, Tõhela küla, katastritunnus 82601:002:0108, pindala 2,2302 ha; maa sihtotstarve elamumaa 100%, alghinnaga 5000 eurot.

Suuline enampakkumine toimub neljapäeval 24. mail 2012. a kell 15.00 Tõstamaa vallavalitsuses, Sadama tee 2, Tõstamaa alevik.

Osavõtutasu on 10 eurot. Osavõtuks registreerida ja osavõtutasu saab maksta pool tundi varem kohapeal.

Pakkumise samm on 100 eurot.

Enampakkumise võitjal tuleb ostuhind tasuda 10 päeva jooksul peale enampakkumise tulemuste kinnitamist. Enampakkumise tingimustega saab tutvuda Tõstamaa vallavalitsuses. Täiendav info tel 506 1930.

Jäätmepunkt läheb suveajale

□ Alates 28. aprillil läheb Tõstamaa jäätmepunkt üle suveajale. Jäätmepunkt on avatud iga laupäev kell 10 - 12. Jäätmepunkti kontaktisik on Kalev Martson, telefon 522 3024. Täpsemalt saad lugeda jäätmepunkti kohta Tõstamaa kodulehelt www.tostamaa.ee.

Direktori unistus

Unistan õhinapõhisest koolist, suunan mõtte tulevikku ja mõtlen õhinaga, millised muudatused on haridusmaastikul ära tehtud.

Haridusministri ja koolijuh-tide tööpostid on muudetud apoliitiliseks. Tööle on võetud ainult parimad oma ala spetsialistid, kes end praktikute ja teoreetikutena tõestanud. Haridusjuhtide kaadripõllul ei levi poliitvirtsa lehk, on ainult rammus pedagoogikasõnniku aroom. Ministeeriumisse on jäetud tööle vaid need ametnikud, kes saavad aru, et iga uue lisäülesandega, mis õpetaja õlule pannakse, nähakse ette ka ajaressurss ja tasustamine.

Ainekavasid on oluliselt kärbitud. Pedagoogikateadlaste nõukogu jälgib ainetes üleselt ja arengusühholoogiale tuginedes aineõpetuse mahtusid. Kõik ainekavad on allutatud õhinaõppele.

Koolide ja ka õpilaste vahelist konkurentsi on tunduvalt kärbitud. Tõdetakse, et konkurents on küll edasiviiv jõud, kuid liialt suures koguses on õhinat pidurdavaks elementiks. Au sees on koostöö

erinevate koolitüüpide vahel. Kaotatud on koolikatsed ja I klassi astuv koolijüts alustab õhinaga oma kooliteed. Pingeread on prügikastis, kuna igas koolis toimib õhinapõhine õpe, aga õhina mõõtmine pole mõttekas!

Põhikooli lõpueksamid on asendatud tasemetestidega. Tulemuste põhjal valib õpilane edasise haridustee. Oluliselt on ainetundides suurenenud suulise eneseväljenduse osa. Tehakse õhinaga esitlusi, projekte. Kehalise kasvatusena ainetund toimub iga päev ja arvutipõlvkonna lapsed silkavad õhinaga spordiplatsidel, eks ikka selleks, et pärast jaksaks kuvarite ees istuda. Eesti õpilase tervisenäitajad on EL parimad.

Töötab õppematerjalide tootmise kombinaat. Valmiivad parimate pedagoogide poolt välja töötatud parimaid õppematerjalid. Kombinaadil on mahukas e-ladu, sealt laetakse lugeritesse ja nutiseadmetesse tasuta õpitarkvara. Klassiruumides on piisavalt skeme, tabelleid, mudelid ja IT-vahendeid.

Õpetajate palk ja tööaja regulatsioon on teinud pantrihüpe ja vaba ametikoha

täitmiseks laekub direktori lauale 20 õhinaga täidetud sooviavaldust. Pooled neist on meesterahvaste kirjutatud. Tore muutus tuleneb sellest, et Eesti õpetaja saab lõpuks ometi riigi sponsoreerimise asemel endale lubada meetri jagu väärtkirjandust, puhkuse-reisi ja uue palitu. Ja direktor valib pedagoogideks vaid parimatest parimaid.

Õpetaja nädalakoormust on 18 ainetundi. Ta on jätkuvalt rõõmsameelne, teotahteline, kiidab Eesti riiki ja ainetundi tõttab ta õhinaga ning pühendub võrdsele nii aine õpetamisele kui ka kasvatus-tööle.

Koolides töötavad abiõpetajad, psühholoogid, sotsiaalse ja eripedagoogid. Riik on tellinud kõrgkoolidelt vastavad spetsialistid, kes suunduvad õhinal õpilasi aitama.

Kas pole tore tulevik? On küll! Kinnitan õhinaga - vahel on unistuste elluviimine nagu Augeiase tallide rookimine. Kuid tasub proovida. Eesmärk on ju õhinapõhisem kool - meie laste õnnelik tulevik...

Toomas Mitt,
koolidirektor

Tõstamaa maastikukaitseala saab kaitsekorralduskava

Tõstamaa maastikukaitsealale valmib 2012 aasta suvel kaitsekorralduskava. See saab olema aluseks kaitseala kaitseväärtuste säilimiseks vajalike tegevuste planeerimisel. Kaitsekorralduskava koostamine on avalik protsess, millest oodatakse osa võtma kõiki huvilisi ja eriti maaomanikke ning hooldajaid.

Kaitsealade kaitset tagavad peamiselt kaks dokumenti – kaitse-eeskiri ning kaitsekorralduskava. Kaitse-eeskiri on seaduse jõudu omav dokument, mille alusel võetakse kaitseala kaitse alla ning määratakse lubatud ja keelatud tegevused. Kaitsekorralduskava on sisuliselt juhendmaterjal, mis annab aluse kaitse korraldamiseks – mida ja kuidas on vaja kaitsealal teha (või mitte teha), et oleks tagatud siinsete kaitseväärtuste säilimine.

Tõstamaa maastikukaitseala moodsustamise ajendiks on kõikjal Euroopas üliharuldaseks muutunud rannaniitude püsivuse tagamine. Rannaniitude kaitse on muutunud oluliseks nende pindala väga kiire vähenemise

viimase poolsajandi jooksul. Põllumajanduse taandumisel väheviljakatelt rannikualadelt lõppes ka rannaniitude karjatamine. Ilma karjatamata kattuvad niidud paksu kuluheina ning rooga ja kaotavad oma sobivuse avatud maastike liikide jaoks. Veel säilinud niidualade säilimiseks on nad arvatud Euroopa Liidu elupaigadirektiivi erilist tähelepanu vajavate looduskoosluste hulka, mille kaitse on vajalik kogu Euroopa ulatuses.

Tõstamaa maastikukaitseala asub Loode-Pärnumaal Tõstamaa valla rannikul. Kaitseala kogupindala on 1288 hektarit. Siinsed rannaniidud on esindusliku taimestiku ja loomastikuga ning oluliseks rändepaigaks hanedele ja luikedele. Kevadperioodil võib siin peatuda ligi 10 000 luike ning mitmeid kordi rohkem parte. Näha võib kõiki meil esinevaid veelindude liike. Siin pesitseb enamuse rannaniitudega seotud kurvitsaliike ning niiduvärvulisi. Märkimisväärsemad neist on kõrgeimasse kaitsekategooriasse kuuluv niidurüdi, kelle jaoks on kaitseala tähtsaim ala Pär-

numaal. Taimeliikidest on silmahakkav kevad-suvine orhideerohkus, kuid lisaks sellele on siin mitmeid vähem väljapaistvaid haruldasi taimeliike nagu rand-tarn või emaputk.

Kaitsekorralduskava koostamise eesmärgiks on leida võimalused kaitseala väärtuste säilimiseks. Peamiselt seisneb see niitude ja nende elustiku säilimiseks ning taastumiseks sobiliku majandamise tagamises. Kaitsekorralduskava koostamise käigus on eesmärgiks selgitada välja majandamist takistavad kitsaskohad ning leida lahendusi nende ületamiseks. Selleks, et kaitsekorralduskavasse planeeritud oleks ka reaalselt toimiv, oodatakse koostamise protsessis osalema kõiki maastikukaitseala käekäigust huvitatuid.

Tõstamaa maastikukaitseala kaitsekorralduskava koostab Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni tellimisel Consultare OÜ.

Lisainfo: Marii Aksiim tel 5309 8425, e-post marii@consultare.ee; Jana Galadi tel 5750 2105, e-post jana.galadi@keskkonnaamet.ee.

Keskkonnaamet

Täname Sind, Karin!

□ Kevadisel korteriühistu Nooruse 6 koosolekul tagandas end juhatuse esimehe kohalt Karin Väana. Oleme majarahvaga talle südamest tänulikud selle meeletult suure lisatöö tegemise eest.

Algul oli pessimiste palju ja lisaväljaminek ei tundunud eriti ahvatlev. Iga järgmise koosoleku tulemusena jäi vastalisi järjest vähemaks ning eelmise suve hakul tuli ka pangalt vastus laenu saamise kohta. Kui augustis töid alustati, olime juba kõik ühe mütsi all ja tundsime rõõmu järjest kaunimaks ning soojemaks muutuvast majast.

Esimene talv on nüüdseks seljataga. Ilmnesid mõningad apsud - näiteks pakasega külmusid kinni veetorud. Loodame, et ehitajad saavad garantiiajal need vead parandada. Korteriid olid ka jahedate radiaatoritega väga soojad, kuid salamisi lootis iga korteriomanik veelgi väiksemat küttearvet.

Rõõm oli kuulda, et kõik suhtuvad laenumaksmisse praegu tõsiselt - võlgu pole kogunenud. Meie tubli raamatupidaja Luule hoiab rahaasjadel kenasti silma peal, postitab arved ja teeb ülekanalid pankadele.

Loodame, et majaümbruse eest hoolitsemine muutub samuti populaarsemaks ning järgmistel vallapäevadel võiksime kandideerida parima heakorraga kortermaja tiitlile.

Üksikuid julgeid majarenovereerijaid leidub maapiirkondades mujalgi. Soovime, et meie eeskujuga on nakkav ka Tõstamaal. Uueks ühistu esimeheks valiti Viljar Kaal, kelle kätte usaldame edaspidi eestvedamise ja asjaajamise.

Ja Karinile veelkord suur, suur tänu tehtud töö eest!

Nooruse 6 majarahvas

Viimase kuu jooksul on Tõstamaa päästekomandol olnud vaja kustutada kahel korral tahmapõlenguid.

□ 15. aprillil kell 9.55 kutsuti päästjad tahmapõlengule Tõstamaa valda Männikuste külla.

Kohapeal selgus, et korstna- ning ventilatsioonilõõr olid kokku ehitatud ning seal oli tekkinud põleng. Päästjad kustutasid korstna pulberkustutiga.

Tulekahju arvatavaks tekkepõhjuseks oli puhastamata korstna.

□ 25. märtsil kell 13.38 teatati tahmapõlengust Tõstamaa vallas Seliste külas.

Päästjate saabudes selgus, et põles korstnaslepe. Majaomanik oli põlengu suutnud veega kustutada, päästjad kontrollisid korstna üle.

Arvatavalt tekkis tulekahju puhastamata korstnast.

Meeles peaks pidama, et kui majaomanik on hoolas ja küttesüsteemid korras, polegi vaja selliseid väljakutsed teha.

Tuleohutusnõuete kohaselt tuleb korstnat tahmast puhastada sellise sagedusega, et oleks välistatud tahmapõlengu tekkimise oht. Vähemalt üks kord viie aasta jooksul tuleb eramajja kutsuda kutseline korstnapühkija, kes hindab küttesüsteemide ohutust.

Kütteseadmete paigaldamisel tuleb jälgida paigaldusjuhendit ja kasutada spetsialisti abi.

Kütteseadmete hooldamata jätmine on tuleohutusnõuete rikkumine, mille eest inspektorid saavad majaoomanikku karistada rahalise trahviga.

Puhastamata korstnalõõrides tekkivad tahmapõlengud lõhuvad kütteseadet ning tuli võib pragude kaudu korstna ümber olevaid materjale süütama.

Evelin Trink,

Lääne päästkeskuse pressiesindaja

Meeldetuletuseks jalgratturitele!

☐ Käes on kevad ja teedel sõidab järjest rohkem jalgrattureid. Selleks, et liikluses osaleda peab jalgrattal olema: töökorras pidur ja signaalkell, ees valge ja taga punane ning vähemalt ühe ratta mõlemal küljel kollane või valge helkur, pimedal ajal või halva nähtavuse korral sõites ees valge ja taga punane tuli. Helkureid võib hankida Tõstamaa bensiinijaamast ja Rauapoest.

Jalgratast võib iseseisvalt sõiduteel juhtida vähemalt 10-aastane isik, kes on omandanud jalgratturi kvalifikatsiooni. 10 – 15-aastaselt isikul peab sõiduteel sõitmisel olema kaasas sellekohane juhiluba. Täiskasvanud isiku vahetu järelevalve all võib sõiduteel jalgratast juhtida vähemalt kaheksa aastane isik. Kõnniteel võib sõita alla 13-aastane jalgrattur ja lisaks kaks tema saatjat jalgratastel. Ka väikelast rattatoolis sõidutav jalgrattur võib sõita kõnniteel. Mistahes vanuses jalgrattur võib jalgrataga sõita jalgrattateel, jalgratta- ja jalgteel ning õuealal, kuna nad ei kuulu sõidutee mõiste alla.

Alla 16-aastased lapsed peavad jalgrataga sõites, nii juhi kui ka sõitjana, kandma kinnirihmatud jalgratturi kiivrit. Nõue kanda kiivrit kehtib nii teel, jalgrattateel, jalgratta- ja jalgteel ja kõnniteel. Samuti peab sobiv kiiver olema näiteks jalgrattaistmel või -haagises sõidutavatel väikelastel. Kiiver peab olema sobiva suurusega. Koolieelikele soovitatakse kiivrit, mille rihmal on turvalukk, avaneb automaatselt lapse kaalu mõjul. Turvalukk kaitseb last näiteks siis, kui ta jääb mänguhoos kiivriga kuskile kinni. Lisaks võiks lastejalgrattal olla vasakule küljele kinnitav helkuriga varras, et rattaga sõitvat last oleks kergem märgata. Samuti võiks lapsel seljas olla erksärviline riietus või helkurvest. Turvalist liiklemist!

Signe Laasi, piirkonnapolitseinik

VALLAVOLIKOGU TEATED

30. märtsil 2012. aastal toimunud vallavolikogu istungil olid päevakorras:

- ☐ Vallavanema info
Kuulati vallavanem Toomas Rõhu ettekannet vallavalitsuse poolt koostatud projektitaotlustest ja lähiaja tegevustest. Väikesaarte programmile on esitatud 2 taotlust: Manija tehnikakuuride korrastamine ja ATV soetamine. Keskkonnanvesteeringute Keskusele on esitatud taotlus Pootsi kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimiseks. Sotsiaalministeerium annab vallale sotsiaaltööks tasuta kasutamiseks elektriauto ning alevisse rajatakse avalik elektriautode laadimispunkt.
- ☐ Abivallavanema ajutine vabastamine vallavalitsuse liikme kohustustest seoses vallasekretäri asendamisega
Vallasekretäri äraolekul asendab teda abivallavanem Anu Peterson, kes omab vastavat kvalifikatsiooni. Kuna kohaliku omavalitsuse korralduse seadus sätestab, et vallasekretär ei

kuulu vallavalitsuse koosseisu, siis on asendamise ajaks vajalik abivallavanema vabastamine vallavalitsuse liikme kohustustest.

- ☐ Manija saare teemaplaneeringu vastuvõtmine
Otsustati võtta vastu Manija saare teema-planeering ja saata planeering avalikule väljapanekule.
- ☐ Tõstamaa valla lemmikloomade registri asutamine ja lemmikloomade registri pidamise põhimääruse kinnitamine
Lemmikloomade registri pidamine on omavalitsuse kohustus, eesmärgiks informatsioon peetavatest lemmikloomadest ja vajadusel omanike kiire väljaselgitamine. Kui seni on registrit peetud paberikandjal, siis nüüd otsustati liituda avaliku veebipõhise liidesega andmebaasiga.
- ☐ Otsustati asutada Tõstamaa valla lemmikloomade register ja kinnitada lemmikloomade registri pidamise põhimäärus.
- ☐ Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava ülevaatamine

Otsustati pikendada Tõstamaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kehtivust aastani 2025.

- ☐ Audiitori määramine
Otsustati määrata Tõstamaa valla 2011. a. majandusaasta aruannet auditeerima audiitor Eve Antsu Osauhingust Allika Audiitor.
- ☐ 2012. a. vallaeelarve vastuvõtmine
Elarve vastuvõtmisega seoses otsustati tõsta alates 01.05.2012 Tõstamaa lasteaia vanemate poolt kaetava osa määra. Uueks määraks kinnitati 15 eurot kuus lapse kohta, sh õpevahendite kulu 5 eurot. (võrdlusena Pärnu Mai lasteaiad 41.70)
- ☐ Otsustati võtta vastu 2012. aasta vallaeelarve.
- ☐ Laenu võtmine
Otsustati võtta laenu 200 000 eurot juba olemasolevate laenukohustuste refinantseerimiseks.

Anu Peterson,
vallasekretäri ülesannetes

27. aprillil 2012. aastal toimunud vallavolikogu istungil olid päevakorras:

- ☐ Pärnumaa Omavalitsuste Liidu tegevuse tutvustus
Pärnumaa Omavalitsuse Liidu (POL) tegevusest tegid ülevaate juhataste liikmed Eeri Tammik ja Taimo Tammeleht.
- ☐ Vallavara võõrandamine
Otsustati võõrandada järgmised vallale kuuluvad kinnistud:
 - ▶ Metsa tn 23a kinnistu, Tõstamaa alevik, katastritunnus 82602:004:0372, pindala 3902 m², maa sihtotstarve elamumaa 100%, alghinnaga 10 000 eurot;
 - ▶ Kivitoa laut, Kiraste küla, katastritunnus 82601:001:0123, pindala 2416 m²; maa sihtotstarve

tootmismaa 100%, alghinnaga 5000 eurot.

- ▶ Koplismaa kinnistu, Tõhela küla, katastritunnus 82601:002:0108, pindala 2,2302 ha; maa sihtotstarve elamumaa 100%, alghinnaga 5000 eurot.
- ▶ Pumbamaja kinnistu, asukoht Tõstamaa alevik, katastritunnus 82602:004:0365, pindala 101 m²; maa sihtotstarve tootmismaa 100%, hinnaga 1900 eurot.
- ☐ Supelranna kinnistu ost
Otsustati omandada Tõstamaa vallale Ermistu külas asuv Supelranna kinnistu, (katastritunnusega 82602:002:0049, pindala 10475 m², sihtotstarve maatulundusmaa 100%) eesmärgiga arendada Ermistu järve ääres avalikku supelusk kohta.
- ☐ Sotsiaalkorterite and-

mise ja kasutamise korra muutmine

Otsustati muuta Tõstamaa Vallavolikogu 22. 09. 2000 määrusega nr. 21 kinnitatud "Sotsiaalkorterite andmise ja kasutamise kord Tõstamaa vallas" punkti 15 ning sõnastada see järgmiselt: "15. Sotsiaalkorterite nimistu kinnitab vallavalitsus ning vajadusel korrigeeritakse seda üks kord aastas."

☐ Tõstamaa Vallavolikogu 15. 09. 2006 otsuse nr 59 muutmine

Otsustati muuta Tõstamaa Vallavolikogu 15. 09. 2006 otsuse nr 59 punkti 1 ning sõnastada see järgmiselt:

"1. Taotlelda Tõstamaa valla munitsipaalomandisse Maareformi seaduse § 28 lõige 1 punkti 4 ja 7 alusel Kastna sadam."

Manija teemaplaneeringu avalik väljapanek

Tõstamaa vallavalitsus teatab, et alates 19. aprillist kuni 17. maini toimub Manija saare teemaplaneeringu avalik väljapanek.

Teemaplaneeringu avalikustamise järgne avalik arutelu toimub 9. juunil algusega kell 12.15 Manija saarekeskuses (paat sõidab Munalaiust Manijale kell 12.00).

Teemaplaneeringu koostamise eesmärk on kokku leppida saare ruumilise arengu põhimõtetes, säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimustes ning maa- ja veealade üldistes kasutamise ja ehitustingimustes. Teemaplaneering annab aluse detailsemaks planeerimiseks ning projekteerimiseks.

Väljakujunenud asustusstruktuuris suuri ja olulisi muudatusi teemaplaneeringuga ei kavandata. Uushoonestuse asukoha määramisel järgitakse juba väljakujunenud asustusstruktuuri ja hoonete paiknemist. Asustuse suunamisel on järgitud, et uushoonestus ei kahjustaks maastiku vaadeldavust.

Teemaplaneering sätestab suunised rannaniitude hooldamiseks ja kasutusest väljalangemise vältimiseks ning lahendused elektrivarustuseks, vesivarustuseks ja rooveekäitluseks.

Planeeritav tegevus ei too endaga kaasa olulise keskkonnamõju avaldumist keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse tähenduses.

Teemaplaneeringu materjalidega on võimalik tutvuda:

Tõstamaa vallamajas tööpäevadel E - R kell 8.00-17.00

Manija saarekeskuses iga päev kell 8.00-18.00

Tõstamaa valla veebilehel: www.tostamaa.ee ning Hendrikson&Ko veebilehel: www.hendrikson.ee alajaotuses Avalikud dokumendid/Pärnumaa

Ettepanekuid ja vastuväiteid saab esitada teemaplaneeringu avaliku väljapaneku jooksul 19. aprillist kuni 17. maini kirjalikult Tõstamaa vallavalitsusele (Sadama tee 2, Tõstamaa alevik, 88101 Pärnumaa; e-posti aadress vald@tostamaa.ee; kontaktisik: keskkonna- ja arendusnõunik Alo Tomson, tel 449 6180; e-posti aadress alo@tostamaa.ee).

Tõstamaa vallavalitsus

Avame käsitööpoe!

▣ Käsitöökeskus on Tõstamaal tegutsenud juba veidi üle kahe aasta.

Koos olles ja näputööd tehes tuleb ikka häid mõtteid. Üks teema, mis aeg ajalt jutuks tuleb, on käsitööpood. Mõtlesime, et kui ta end muudkui meelde tuletab, siis peab ära proovima. Suviseks tegevuseks sobilik maja asub vallamaja vastas Rauapoe kõrval. Ainult liiga räämas on ta nii seest, kui väljast!

Seepärast registreerisimegi üle-eestiliseks talgupäevaks ka käsitööpoe korraldamise talgud. Kui soovite oma nõu ja jõuga kaasa aidata, siis olete oodatud.

Kogu info ja registreerimisvõimaluse leiate kodulehelt www.teemeara.ee. Muidugi võib talgujuhile helistada ja ennast kirja panna.

Ühtlasi pöördun kohe ka käsitöölise poole: kellel on tooteid, mida poes müüa. Palun, andke endast teada! Väga on oodatud meie oma kandi käsitöölise toodang: meie oma materjalist, oma looga; tarbeesemed, meened, kunst Aga ka kaugemalt pakkujad on teretulnud.

Piiranguid loomingus osas ei ole, küll aga on üks nõue – kvaliteet.

Endiselt toimub käsitöö müük mõisas, kus käib suviti palju külalastajaid. Kui kaupa jätkub, siis võiks ühe meistri tooteid olla mõlemas kohas – mine sa tea kuhu ostja esmalt satub. Kindlasti jagatakse kummalgi pool infot täiendavast kaubavali- kust teises müügikohas.

Kui õnnestub, siis teeme järgmisel aastal jälle ja paremini.

Kui huvi jääb vähe- seks, siis oleme ära proovi- nud ja saame uutele hea- dele mõtetele ruumi.

Anu Randma

POL il täitus 20 aastat, sel puhul tutvustasid volikogu istungil POL i tegevust juhatuse esimees Eeri Tammik ja juhatuse liige Taimo Tammeleht ning andsid üle seinavaiba, kuhu sisse kootud ühistegevuse sümbolina kõigi Pärnumaa omavalitsuste vapid.

Kool hariduse tõmbetuultes

Kogu riiki vullanud streigilaine võttis enda rüppe ka Tõstamaa kooli õpetajad. Ühiselt otsustati streikida kolm päeva ja läbi selle näidata, et ollakse rahulolematud seniste palgatingimustega.

Sügisel käidi ka Toompeal oma rahulolematust näitamas, seekord saadeti sinna sõnumid läbi Harjumaa haridustöötajate.

Rääkis õpetajatega nädal peale streiki ja uurisin, et mis tunded hinges pakitsevad.

Ametiühingu liider õpetaja Galina Mändla: "Hea tunne, et streik üldse toimus ja oli väga palju toetajaid. Aga see, mida rääkis haridusminister hr. Aaviksoo ei ole väga meeldiv jutt, sest kuidagi toimub selline asi, et õpetajat ei väärtustata enam. Toimub selline hämmamine, et nooremõpetaja palka tõstetakse, aga vanemõpetajad justkui ei saa midagi. Kõik on lahtine, aga läbirääkimistele ikkagi minnakse." Raha on loomulikult vajalik, aga õpetaja töökoormus on ka suur, st praegu nõutakse 18 normtundi nädalas. Siis jääks aega ka rohkem tegeleda klassivälise tööga. 24 tunnise koormusega, liiksaks veel vihikute parandamine, selleks enam aega ei jää. Õpetaja Mändla ise teeb praktiliselt iga tund mõne töökeese, et laiskus usinusest võitu ei saaks. Tublimaid kimbutab töödega harvem

Mändla meelest on nii, et kui riik väga tahaks, siis ta selle raha leiaks. Samas arvab ta, et väike riik võiks kaitsekulutuste arvelt õpetajate palku toetada. Poliitikutel puudub lihtsalt tahtmine seda 36 miljonit leida riigi eelarvest. Kindlasti tuleks Mändla meelest viia lõpule haridusreform, aga ei tohiks jõhkralt kinni panna maakooles väitega, et sealt saab kehva hariduse. Küla seisukohalt on kool tähtis koht, kui kaob kool, kaob ka inimene maalt. Küsimuse-

le, kas keskkool Tõstamaale jääb, võtab õpetaja Mändla pika pausi ja avaldab siis lootust, et ehk ikka siia kanti võiks jääda.

Õpetajate sooviks on, et atesteerimine ei toimuks iga viie aasta tagant, kui juba on antud näiteks vanemõpetaja kutse, siis nii ka jääb. Täiendamata peavad õpetajad ennast tulenevalt ametijuhendist niikuinii.

Kuhu siis õpetaja aeg kulub? Kõigepealt tavalised koolitunnid siis konsultatsioonid, ringid, kodus juba tööde parandamine ja järgmise päeva ettevalmistamine. Kindel on aga see, et klassis kus on viis õpilast ja klassi kus 20 õpilast on töökoormus oluliselt erinev. Edasi peab õpetaja ka oma garderoobi korrastama, sest harvad ei ole nõudmised, et see või teine riidetükk õpilastele ei meeldi. Kas liiga kollane või liiga pruun. Teemasid, kus õpilane õpetajaga manipuleerida püüab jätkub. Õpetajate ütlust mööda hoiatati juba 10 aastat tagasi Eesti haridust Soome või Ameerika jalajälge astumast. Nüüd on see kahjuks käes ja õpetajat ei kaitse keegi.

Ühised kultuuriüritustel käimised on viimase paari aasta jooksul vähenenud masu tõttu. Paljudel lastel pole võimalusi, kevadised ekskursioonid püütakse ikka ära teha. Buss tellitakse sealt, kus odavam, tihti kodukandist kaugemalt.

Viimati käidi 1,5 aastat tagasi Estonias "Luikede järve". Järgmisena minnakse Endlase noorteetendust vaatama. Reeglina vanemad ikka toetavad.

Õpetaja Vahuveel läheb hea hulk raha oma rahakotist niidirullide ja muude pistitarvikute tarbeks. Ei jõua lihtsalt kõige peale tšekki võtta. Uue õppekava rakendumisel peaks kool kõik vahendid tagama, aga riik selleks raha ei eralda. Töövahendite jaoks ei jagu raha, ometi peab õpetaja tunnid läbi viima. "Käsitööõpetaja saatust juba on kord selline, et peab mittemillestki

midagi tegema. Paljast teooriast käsitööarmastust ei kujune," kurdab õpetaja Vahuvee. Õpetajad saavad väga hästi aru, et riik lükkab kergekäeliselt kõik probleemid omavalitsuse kraesse ja see ei ole õiglane.

Matemaatika õpetaja Mitt kurdab, et aega ei jätku. Ta tahaks palju tihedamalt vihkuid kontrollida, et õpilaste laiskuse vastu võidelda. Õpilased kasutavad seda ära ja jätaivadki kodutööd tegemata.

Teine häda on see, et tulakse kooli magamata ja unisena, sest poole ööni istutakse jututubades ja võrgustikes. Lapsed ei suuda keskenduda, aga õpetajal on sunnimehhanismi väheks jäänud. Kodud ei suuda laste arvutimaaniat kontrollida. Kehvade eksamitulemuste puhul süüdistatakse aga loomulikult õpetajat.

Õpetaja Miti meelest ei ole lastel sihikindlaid huvialadega seotud tegevusi ja nõnda ei oska või ei taha nad ka õppimises sihikindlust üles näidata. Õpetaja ei näe õpilase silmis vaimustust, kui siis algklassides. Kahjuks läheb õpetaja energia halli massi taltsutamisele ja see laps, kes sooviks enam, saab paratamatult vähem tähelepanu.

Uutes õppekavades ei näe õpetajad sisulisi muutusi, lihtsalt maht on suur ja tempo kiirem. Eesmärk on õppeprotsessi näitlikustada, aga kuidas sa seda teed, kui isegi pastapliiats tuleb endal osta, sest koolil ei ole vahendeid ega finantse, kurdavad õpetajad nagu ühest suust. Kui varem pidi eksami soorituseks saama 20 punkti siis nüüd 50. Taset gümnaasiumis üritatakse tõsta. Üleminekuperiood uutele õppekavadele on raske nii õpetajatele kui ka õpilastele. Uue seaduse järgi võib teha gümnaasiumi enama kui kolme aastaga. Siit tuleb mure, et tööd tuleb aina juurde, aga tasu mitte.

Uue seaduse järgi peab koolis töötama mitu psühholoogi, eripedagoogi, hariduslik erivajadusega õpilaste

koordineerija (HEV koordineerija), kes kõik peaks aitama õpilast ja lapsevanemat. Õpetaja ei pea enam käima probleemsetes kodudes, ta teavitab sotsiaalpedagoogi ja edasi tegeleb juba spetsialist. HEV koordineerija on praegu koolis õpetaja Kirsti Talu, kes peab ergutama edukaid ja ka laisku lapsi.

Uuest õppeaastast tahaks õppealajuhataja Adler iga õpilase jaoks koostada individuaalse arengu kaardi. Jällegi on riik siin läinud seda teed, et kõikide erialaspetside palgad tuleb kanda omavalitsusel. Hea, et see raha on leitud, aga siiski peaks need summad tulema riigi eelarvest, leiab õpetaja Talu. Riigi poolt suletakse erivajadustega koolid ja õpilased sealt suunatakse tavakoolidesse. Paratamatult ongi ju vaja tavakoolides seeläbi juurde logopeede ja eripedagooge.

Kool üritatab koos lasteaia- ja loovtöö algeid tabada. Vahel kodust tulnud ja lasteaia esimesse klassi tuleval lapsel on enamasti suur. Esialgu näeb õpetaja ränka vaeva, et lapsed ühtlustada. Lahenduseks oleks viimane lasteaia rühm eelkooli korras muuta kohustuslikuks. Koos peaksid istuma kooli ja lasteaia õpetajad, et ühiselt muresid arutada, arvab õppealajuhataja Adler.

Streigiaegsed riigiisade väljautlemised olid ikka väga koolikauged. Poliitikud ütlevad, et õpetajale elamisväärtus palk, aga õigem oleks tööle võrdväärne palk, rõhutada Maris Adler. Väga loodetakse riiklikult koormuse alandamist. Aga kui see streik ei aita, tuleb järgmine.

Õpetajad teavad, mis kõik valesti on, aga see süsteem on nii suur ja raskesti juhitav. Direktor Mitt loodab, et jää on liikuma hakanud. Ehk hakkab ministerium ka analüüsi ja arvutusi tegema, et aru saada kuidas asjad toimivad.

Ülle Tamm,
toimetaja

Kevadiselt noortekeskusest

Noortekeskuses puhuvad kevadised tuuled. Noored viibivad palju aega õues ja noortekeskuses käiakse niisama puhkamas ning sõpradega koos aega veetmas.

Märtsis külastas noortekeskust päevas keskmiselt 29 noort, mis teeb kuu lõikes 746 külastust.

Aprillis on numbridki lumega koos veidi sulanud. Päevas külastas noortekeskust keskmiselt 30 noort ja kuu lõikes jääb külastatavus umbes 690 kanti.

Vaadates tagasi märtsi tegemistele, meenuvad juba kajastust saanud noortekeskuse esimene väljasõit teiste noorte tegemisi vaatama, ehk siis Sauga Avatud Noortekeskuse külastus ja ka palju kõneainet pakkunud Tõstamaa laulukonkurs.

Märtsi koolivaheajal käis meie noori koolitamas vibulaskja Ain Järvesaar. Pärnu Lahe Partnerluskogu projekti raames pakuti meie noortele võimalust tutvuda iidsete spordialadega nagu ammuja vibulaskmine. Koolitus oli kõigile loomulikult tasuta.

Noored said teada, mis asi on ammuga laskmine ning vibuga täpsuse laskmine. Iga osaleja sai vaadata ja proovida erinevaid vahendeid, mida sellistel spordialadel kasutatakse. Kõigil avanes võimalus oma täpsust proovida. Pealtnäha lihtne tehnika aga osutus veidi keerukamaks.

Saime teada kui raske on tegelikult kogu oma tähelepänu koondada lõppeesmärgile ning olla piisavalt rahulik

ning täpne. Iga spordiala vajab püsivust ja nii ka ammuja vibulaskmine vajab harjutamist. Osalenud noortel on alad igatahes järgi proovitud ja loodame, et mõned neist hea meelega ka tulevikus julgelt vibu- ja ammulaskmist proovivad.

Sündmusel tehtud pilte saab vaadata Tõstamaa Noortekeskuse Facebooki leheküljelt.

Aprillis läks lahti Tõstamaa noortevolikogu valimiskampania. Meie senisest noortevolikogu koosseisust neli liiget lõpetavad selle kevadega kooli ning on veel üks liige, kelle tihedad tegemised sügisest enam noortevolikogu tegemistes kaasaraäkimist ei võimalda.

Noored istusid märtsi lõpus ühise laua taha ja mõtlesid tõsiselt järgi möödunud aasta tegemistele. Mis on need saavutused millega noortevolikogu seotud on ja

mida neil teistele ette näidata oleks ning uhkelt öelda: „Meie tegime!“. Nimekiri just lõputu ei olnud, kuid ühiselt sai tehtud uute liikmete värbamiseks esitlus senistest tegemistest ja noortevolikogu olemusest.

Aprilli alguses kutsusime kõiki Tõstamaa aktiivseid noori, kes oleks huvitatud noorte heaks millegi ära tegemisest, koosolekule.

Kuna huvilisi ei olnud piisavalt, korraldasid noored Tõstamaa Keskkoolis noortevolikogu tutvustuse. Selleks filmiti üles noortevolikogu tutvustav video ning koos slaidiesitluse ja oma kaasa haarava esitlusega tehti kõigile huvilistele ettekanne.

Noortevolikogu tegi end noorte seas nähtavamaks. Kõik Tõstamaa vallas elavad 12. - 26. aastased noored said valimistele end kirja panna. Valimispäeval oli kandidaatide 8: Tanel Tuulmees; Karen Adler; Helevi Jurjev; Teele Tõ-

nisson; Silva-Astrid Sommer; Agnes Janson; Triin Tugim ja Karoliine Kask. Valimispäeval said kõik Tõstamaa valla elanikud vanuses 7.-26. eluaastat valida ühe noore noortevolikogusse.

Võimalust kasutas 81 inimest ja hääletus osutus väga tasavägiseks ning noortevolikogu pidi tegema ka lisahääletuse. Valimised ja hääletamine on demokraatlikult läbi viidud ja Tõstamaa Noortevolikogu on saanud endale hulganisti uusi aktiivseid meeskonnaliikmeid.

Kõik valimistel osalenud noored jäävad loodetavasti noortevolikogu tegemistes aktiivselt kaasa tegutsema.

Uuteks liikmeteks valiti 20. aprilli koosolekul Karoliine Kask; Agnes Janson; Triin Tugim; Helevi Jurjev ja Tanel Tuulmees.

Olgu siinkohal üles loetud ka noortevolikogu liikmed kes eelmisest koosseisust jätkavad: Keiu Anderson; Laura Jõe; Ingmar Juurik ja Maarja Press. Need on siis noored kelle poole võib julgelt pöörduda ettepanekutega Tõstamaa noorte elu-olu paremaks muutmiseks.

Noortekeskuse noored eesotsas noortevolikogu noortega osalevad 5. mail üle-riigilisel „Teeme ära“ kampanial ning korrastavad noortekeskuse ümber olevat õueala ning metsaalust. Ootame kõiki julgelt meie heakorradõodega liituma ja end www.teemeara.ee leheküljel talgutele registreerima.

Head kevadet soovides,
Siivi Tõnuri,
Tõstamaa Noortekeskuse noorsootöötaja

ProMets

Ostame **METSA-** ja **PÖLLUMAAD** ning kasvava metsa **RAIEÕIGUST.**

Lisaks osutame erinevaid metsamajandusteenuseid.

tel. (+372) 5591 9930 e-post: info@promets.ee

MÜÜA SAEMATRJALI

Ilmastikukindlast **Siberi lehisest SOODSALT terrass, voodrilaud** vms hõövelmaterjal ja saematerjal teie koju, vajadusel koos transpordiga.

Soovi korral toodame ka muud hõövelmaterjali männist ja kuusest.

Rohkem infot: www.wellmax.ee või tel 5 685 4501

„Haigruotsija“ ootab teateid haigrutest

1990. aasta mais võeti allakirjutanu ettepanekul kaitse alla esimesena Eestis Kadriina valla Vandu hallhaigrukoloonia.

Kaitse-eeskirja mittetäitmise tõttu on Vandus kõik pesapuud maha saetud. Kurva saatusega kolooniaid on kodumaal veelgi. Nii tekkiski allakirjutanul sügisel, aastal 2006 mõte, et viia kodumaa haigrukodud kaitse alla ning uurida lähemalt Meie haigrute elu-olu.

Ongi kaugetelt maadelt tagasi meie looduse ühed pärlid: hallhaigrud. Ja projektil „Haigruotsija“ on algamas kuues hooaeg. Kokku on tulnud teateid haigrutest napp üle seitsmesaja ja kaardil on juba 55 kindlat Eestimaist kolooniat, mis tähendab seda, et „Haigruotsija“ (allakirjutanu) on kolooniate kaardistamisel lõpusirgel. Kolooniate koguarvuks pakun kodumaal ca 60.

„Haigruotsija“ eesmärgiks on siis kaardile saada kõik kolooniad, kaardistada pesitsusaegsed (aprill-mai-juuni) ja pesitsusjärgsed (august-september-oktoober) toitumispäigad. Samuti võiksid meie haigrukolooniad olla lageraie keelu all. Alaprojekti nimeks „Haigrukaitse“. Haigruprojekti lõppsõnaks peaks olema haigrute elu-olu tutvustav raamat „Haigruraamat“.

Kõik haigruteated ka Tõstamaa vallast on teretulnud. Allakirjutanu ootab teateid uute kolooniate kohta, samuti üksikpesitsejate kohta. Samuti on oodatud kõik lennusuunad, et leida ülesse uusi kolooniaid. Samuti huvitavad Haigruotsijat kõik toitumispäigad.

Teadete puhul on tähtis edasi anda haigruvaatluste tegemise täpne koht ja aeg. Haigruteated võib saata aadressil: marek53@hotmail.ee või edastada numbril: 322 0662

Marek Vahula,
wabakutseline Haigruotsija.

Lastepere kevadised tegemised

Elmisel kevadel koolis toimunud koosolekul saime teada, et keskastme õpilased loevad väga vähe raamatuid. Huvi lugemise vastu saab alguse juba lasteaias.

Emakeelepäeva eel panime saali välja näituse vanemate ja vanavanemate lapsepõlve lasteraamatutest. Palusime, et raamatuid tooksid ka lastevanemad, kuid kahjuks ei pakkunud neid mitte keegi. Meie oma raamatutagavara sisaldab põhiliselt lasteraamatuid perioodist 1970 – 1990, kuid üksikud rariteetid on veelgi varasemast ajast.

Oleme juurde muretsenud palju tänapäevaseid kogumikke ja juturaamatuid. Toredat äratundmisrõõmu pakkusid lasteaia töötajatele raamatud nende endi lapsepõlvest. Aga lastele meeldib väga, kui neile unejuttu loetakse. Nii saavad paljudele tuttavaks Sipsik ja Kunksmoor, karupoeg Puhh, Naksitrallid, Bullerby lapsed ning teised huvitavad tegelased.

Kutsusime seekord emakeelepäevaks külla kauaaegse emakeeleõpetaja ja kooli raamatukogu juhataja Mari Lühiste.

Tema kaasatoodud vanad lasteraamatud ei olnud nii ilusad ja värvilised, kui praegu väljaantavad, pikaajalisest tarvitamisest on neil lehed tuhmunud ning plekilised. Selleks, et raamatuid saaks veel palju aastaid lugeda, on neile ümber pandud jõupaber, kohati rebenevad lehti aga parandatud teibiga.

Õpetaja Mari luges lastele jutte nii vanadest kui ka uutest raamatutest, esitas loetu kohta küsimusi ja näitas kunstnike joonistatud illustreerimisi.

Lapsed said ise lugeda Ellen Niidu kirjutatud raamatut „Rongisõit“. Mari ei olnud kiitusega kitsi – tänavused esimese klassi õpilased pidavat olema väga usinad raamatukogu külastajad.

Paari päevaga loevad raamatu läbi ja kohe tahavad uut võtta.

Südamenädalal matkasime, söime palju puu- ja juurvilju ning mängisime rahvamajas koos Ene, Kaidi ja Anuga sportlikke liikumismänge. Tiiu ja Virgega Varbla looduskeskusest on kohtunud lausa kahel korral.

Vaatlesime looduse õppe-rajal kevadel lehtpuudega toimunud muutusi ja täitsime selle põhjal koostatud töölehti. Mõned päevad tagasi kohtusime aga õuesõppe programmis „Kes elab tiigivees?“.

Jalutasime Metsa tänaval asuva, võserikku kasvanud tiigi juurde, mille tume vesi helkis ja sädeles päikese käes. Algul tundus, et tiigis valitseb veel unine vaikelu, kuid siis leidsid Tiiu ja õpetaja Aidi vee pealt uisutamast liuskuri, mitu puruvana, sääsevastseid, teokarpe, selgsõuduri, surnud kollaserv ujuri, vesiämbliku ja palju putukate-mutukate vastseid. Sahtli-pere tiigist õnnestus kinni püüda isegi väike kalamaim. Ettevaatlikult toimetasime tiigielanikud veega täidetud karpides lasteaeda, kus väiksemaid tegelasi sai koradamööda mikroskoobi all

vaadelda.

Huvitav oli seegi, milline näeb 40 korda suurendatult välja kaseseeme, sinililleleht või sibul. Pärast viidi mõlemast tiigist väljapüütud tiigiasukad tagasi oma loomuliku elukeskkonda.

Nukuteater Lepatriinust loobusime, sest nad küsisid 40 minutilise etenduse eest 100 eurot ja see oleks piletihinna kergitanud väga suureks.

15. mail kell 16.00 toimub emadepäeva- ja kevadpidu, järjekordse lennu saadame kooli

31. mail. Lasteaed sai veebruaris 30-aastaseks, sellepärast on tänavuse lastekaitsepäeva teemagi „Sünnipäev“. See on stiilipidu, palume, et vanemad kostümeeriksid lapsed klounideks. Leidlikumad nuputavad-meisterdavad kindlasti huvitava peakatte ja mõtlevad muudki välja. Klouniriide tegemiseks saab häid mõtteid lasteraamatust „Kessu ja Tripp“.

Kes veel ei ole kokku leppinud arenguvestluse toimumise aega, palun tehke seda kindlasti! Arenguvestlused on kõigile lapsevanematele kohustuslikud!

Aita Lind,
lasteaia direktor

Tagasivaade Tõstamaa eakate klubi tegevusele

2010 aasta on nimetatud rahvusvaheliseks aktiivse vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse aastaks.

Kuid nimetus üksi ei aita, kui pole tahtmist tegutseda või veab tervis alt. Kui jalg ikka kannab ja tahtmist jagub, siis annab elurõõmule kindlasti juurde suhtlemine eakaaslastega. Ühises tegutsemises on eakal võimalik tulla välja oma igapäevarutiinist.

Klubi tegevuses oleme pidanud tähtsaks kohtumisi erinevate elukutsete inimestega, arutelusid, väljasõite kodukohta erinevatesse paikadesse.

Meie klubi teine tegevusaasta lõppeski ilusal kevadpäeval Varbla muuseumis, kus võttis vastu peremees Rene Kask, kes andis ülevaate maja ajaloo ja vastas arvukatele küsimustele. Vanad tarbeesemed tekitasid paljudes äratundmisrõõmu, kuid oli ka selliseid esemeid, mille otsarbest polnud kellelgi aimu. Oli huvitav mõttematk eesti talukultuuri ajalukku.

Siinkohal meenutaks neid ettevõtmisi, mida klubi liikmed loetlesid huvitavamateks ja tänada kõiki esinejaid, kelle abil üritused toimusid.

Kiirusõnu pälvivid järgmised üritused: psühholoog Eve Rõhu nõuanded vaimse tasa-

kaalu säilitamiseks, Eve ja Liina Kääri reisimuljed Vietnami, sarmika noore arsti Jano Atna loeng vanemaeliste olmetraumade vältimisest, kuidas tagada kodus tuleohutus – põhjalik teave kohaliku päästeameti juhilt Mait Jansonilt, kultuurilist meelelahutust pakkunud ühine teatrietendus „Palju õnne argipäevaks“ külastus. Suur tänu vallavanem Toomas Rõhule ja Önnelale ning Karinile rahvamajast meie tegemiste toetamise eest.

Kiidan kõiki klubi liikmeid, kes on olnud aktiivsed, elurõõmsad, hingelt noored, väga positiivse ellusuhtumisega ja abivalmid. Osalejad leidsid, et kõige tähtsamad on seltsilised, kellega on alati rõõm kohtuda.

Oodatav eluiga pikeneb pidevalt. See tagab seda, et eakad saavad oma kogemusi, mälestusi edasi anda. Ärge peljake endalt küsida, mida võiksin teha mina oma kodupaiga elu huvitavamaks tegemiseks. Teeme siis nii, et eaka-

te aastad oleksid toredate tegevust täis. Igal pool ja igäihe jaoks.

Ootame oma klubisse kõiki, kes tahavad vaheldust ja toredaid kaaslasi.

Põneval ajal me elame, maailma muresid jagame. Raskustes abistab naljasoon, küllap homnigi päev imesid loob.

Päikeselist suve

Lya Vesik

Mõisakostüümides Tõstamaa naisansambel Reedene rõõm esinemas Tori kirikus 14. 04. 2012 iga-aastaselt Pärnumaa Vokaalansamblike Päeval, et hoida mitmehälset lauluesituse oskust
Foto autor Ülo Soomets.

Avastades Indiat: Mumbai – Andamanid

Minu perele, sõpradele ning tuttavatele on ammu selgeks saanud, et olen jäägitu India fänn. Minu vaimustus sellest maast sai alguse 2009. aastal kui esimest korda külastasin Goa osariiki ning on iga reisiga ainult kasvanud.

Minult on küsitud, et kuidas ma viitsin ühes riigis nii palju kordi käia, kas ma ära ei tüdine ning kuidas ma talun sealset räpasust. Nendele küsimustele on raske lühidalt vastata. India on tõesti räpane, aga seal on ilu ja eksootikat märksa rohkem. Ühes riigis viis korda käia on tõesti palju, kuid kui riik on nii suur ja iga osariik täiesti erineva elustiili, kultuuri ja vaimusega, siis ei saa ka kümne reisi-ga sellest maast ja kultuurist täit ülevaadet ja tunnet, et nüüd on küllalt. Minu jaoks ei ole India ennast kaugeltki ammendanud ja oma viimasel reisel tundsin, et mul ei saa iialgi vist küllalt selle riigi lõhnast, inimestest ja kogu vaimusest, mis selle maaga kaasas käib.

Veetsin käesoleva aasta jaanuaris-veebruaris taaskord kuu Indias olles nädala Mumbai, kaks nädalat Andamani saartel ja neli päeva New Delhis, India pealinnas. Kuu aega reisel olla tundub väga pikk aeg, kuid minu jaoks lendas aeg kiiremini kui iial arvata oleks osanud.

Esimene peatuspaik oli niisil Mumbai. Tõeliselt suur linn nii rahvaarvu, liikluse kui kõige muu poolest. Mumbai on koondunud India suurimad filmistaarid, finants-haid, aga ka kogu muu rahvas, kes rahast ja hiilgusest osa tahavad saada – lihtsad töölisel, kerjused, prostitueedid jne jne. Liiklus on hullumeelne nii ööl kui päeval ning minu peamiseks meetodiks tänavate ning ristmikute ületamisel oli sügavalt sissehingamine ning pea ees autode vahele tormamine. Kui näiteks New Delhis peetakse

Kalaturg Andamanidel Havelocki saarel külas nr 3 ehk saare suurimas keskuses. Kalad rapiti ja müüdi kuni si ei järginud keegi, aga sellest polnudki lugu - kõik söid ja olid hea tervise juures. Sh ka loo autor, kes kala ostis ning kohalikel ära küpsetada laskis.

veel valgusfoori tuledest kinni, siis Mumbai on foorid tänavate ilustamiseks mitte liikluse reguleerimiseks. Neid juhuseid, kus avastasin end keset ristmikku silmitsi tõrjutava tuk-tuki või autoga, oli küllalt ja ma ei nautinud neid momente.

Põnevateks vaatamisväärsusteks olid Mumbai aga Prints Alberti muuseum, dhoobi ghat ehk siis kohalik iidne pesumaja, kus suudrade kasti kuuluvad pesumehed käsitsi suurlinna pesu pesevad ja kuivatavad, Haji Ali mošee ning Chowpatty rand, mis oli tohutu suur ja sama tohutult räpane. Tüüpiline India.

India-reisi suurimaks ja parimaks elamuseks olid seekord Andamani saared. Ma ei tea kuidas mul üldse tuli idee

sinna minna, aga see on olnud üks mu elu parimaid otsuseid. Andamanid on grupp väikseid saari, mis asuvad Bengali lahe ja Andamani mere vahel. Andamanid moodustavad koos Nicobari saartega ühtse haldusterritooriumi, mis allub India võimule, kuigi geograafiliselt asuvad lähemal Taiile. Lennusõit New Delhist Andamanide pealinnaks Port Blairi koos vahemaandumisega Bhubaneswaris kestis täpselt 4,5 tundi.

Kui minna Port Blairi Chennai kohaliku laevaga, siis kestab sõit olenevalt ilmastikust 3-4 päeva ning boonuseks on paksud prussakad ja mõnevõrra väsitav suhtlus kohalikega (kuna ise laevaga ei läinud, siis info põhineb teiste reisijate kogemusel). Ühe

saarel kohatud tuttava käest kuulsin, et kui nemad laevaga Port Blairi poole sõitsid, siis esimesel ööl olid mingid kohalikud kutid läinud magavaid naisi käperdama. Kuna naised aga kisama hakkasid, siis langetas laevakapten kiire ja karmi otsuse – mehed pandi järgnevateks päevadeks lihtsalt raudu ning Port Blairis ootas neid juba politsei.

Port Blair on saarestiku pealinn ca 100 000 elanikuga ning asub Andamanide lõunaosas. Kliima on seal aastaringi soe, kuskil kolmekümne soojakraadi ringis ja vastavalt aastajale siis kas kuivem või niiskem. Võrreldes Mandri-Indiaga on Andamanid aga sootuks teine maailm. Tänavad ja platsid on puhtamad, kerjuseid ei ole ning inimeste suht-

manid - Delhi

ohapeal, euroopalikke sanitaartingimuste rikkumise tõttu on rikkumise eest karistatavate rikkumiste peale kohatud kaasseiklejatega

lus leebem ja sõbralikum. Turistides ei nähta igal meetril liikuvat rahakotti või kui, siis ainult turistirohkeimal saarel Havelockil.

Saabudes Andamanidele, on kõige esmaseks kohustusiks vormistada saarel viibimise luba. Selleks täitsin lennujaamas immigratsioonilaua taga ühe blanketi, näitasin ennast ja passi ning varsti oligi paber käes. Ning see paber koos koopiatega pidi kogu aeg kaasas olema, sest ostes laeva- või bussipileteid, tuli üks koopia alati kassasse anda tõestamaks, kes sa oled ja miks sa oled.

Kuid reaalselt oli see vaid väike bürokraatia, millega sai lihtsalt hakkama. Üldse lubatakse turistil saartel korraga olla vaid 30 päeva ja erand-

korras pikendatakse luba veel 15 päevaks. Ja sealjuures on veel piirkondi, kuhu turiste hoolimata loast ikkagi ei lubata. Nimelt elab saartel erinevaid hõime, kelle traditsioonilist elustiili püütakse säilitada ning rahakad valged turistid ei mõju sellele kohe kuidagi hästi. Nicobarid on välismaalastele täielikult suletud piirkond.

Saabusin Port Blairi hommikul kell 10.30 ning peale lühikest kauplemist lasin end Lonely Planetist leitud hotellikesse sõidutada. Minu õnneks asus see linna keskuse ligidial ning sadamast vaid mõnesaja meetri kaugusel. Seega oli lihtne kohe osta laevapilet Havelockile – turistide paradisi.

Sõit saarele kestis järgmise päeva hommikul vaid 2,5 tundi ning maksis 4 eurot pilet. Havelock on ilus troopiline saar, külad on nummerdatud 1st 7ni ning ühe kohatud reisile soovitusele pööratav saar ilusaima rannaäärde, külasse number 7. Ja kui kord vedama hakkas, siis samas vaimus läks ka edasi – sain ühe vähestest vabadest bungalotest endale rentida rannast vaid 100 meetri kaugusel.

No edasi võite juba ise

pakkuda millega ma tegelesin järgnevat 6 päeva jooksul. Laisklemisega selle sõna otses mõttes – päikesevannid, tundide kaupa vees loksumine, jalutamine, kohalikus bussis trügimine, teiste turistidega mööda saareturgu ringi patseerimine, öösel rannas helendava planktoni vahtimine jne jne. Ainsateks idüllirikujateks olid ropult paksud ja koledad prussakad, kes aegajalt bungalow seintele ja voodisse end poetasid. No ja siis tuli neid kas minema ajada või maha lüüa. Sai tehtud nii üht kui teist.

Peale nädalat Havelockil vedelemist otsustasin minna Little Andamanidele ehk Väikesele Andamanile, kuhu kiirrae sõidab 6 tundi ning aeglasem variant siis 8 tundi. Pilet saarele maksis 86 eurosent. Seega ehe tõestus selle kohta, et kus on turistid, seal on ka hinnad kohe kõrgemad. Väikesel Andamanil käib turiste väga vähe, seepärast on seal napilt hotelle või üldse majutuskohti. Ja hinnad on veel odavamad kui need keskmiselt üldse Indias on.

Veetsin saarel nädala ning selle aja jooksul õnnestus ühe kaaturistiga ära vaadata kõik kuhu rolleriga ligi pääses.

Tavaliselt algaski päev sel-

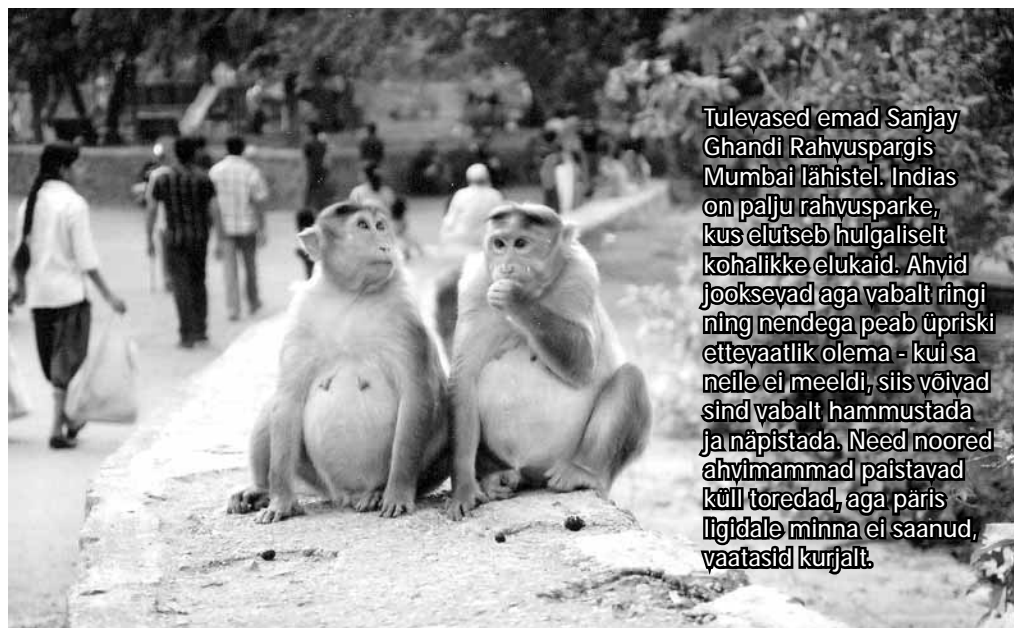
lega, et istusime rolleri selga, valisime suuna ning sõitsime nii kaua kui teed oli. Mõnikord lõpetasime keset džunglit, teinekord kohalike elanike põldude vahel, mõnikord jäime pidama ookeaniäärsel liivaribal, et vahtida krabisid ning nautida inimtühjal rannal päikese püüdumist. Kord õnnestus meil isegi peaaegu lehmakarja sisse sõita. Nimelt kogunevad sealsed piimaandjad õhtuti teede peale magama ning kõik ülejäänud, kes teedel liigelda soovivad, peavad leidma tee nende vahelt läbi manööverdamiseks.

Proovisime sedasama teha, kuid üks sarvik kukkus perutama ja sarvedega vehklema, mis tähendas seda, et lõpetasime oma rolleriga kraavis. Midagi hullu ei juhtunud, aga edaspidi hoidsime saare punikutest eemale. Minu jaoks võrdus saarel olemine tõelise pärismaalase eluga – ei mingit kosmeetikat, internetti või muresid selle pärast, kas jõuan kuhugi õigeaks ajaks või mitte.

Ärkasin millal ärkasin, riided selga ja randa või džunglisse, tänavalt ostetud toit kaasa või kohe kõhtu ja oligi päev jälle edukalt selja taga.

Liina Käär

järgneb maikuu Tõstamaa Tuultes >>

Tulevased emad Sanjay Ghandi Rahvusparkis Mumbai lähistel. Indias on palju rahvusparke, kus elutseb hulgaliselt kohalikke elukaid. Ahvid jooksevad aga vabalt ringi ning nendega peab üpriski ettevaatlik olema - kui sa neile ei meeldi, siis võivad sind vabalt hammustada ja näpistada. Need noored ahvimammad paistavad küll toredad, aga päris liigdale minna ei saanud, vaataskid kurjalit.

Lätimaa sõpradel külas

Tõstamaa keskkooli 36 õpilast, direktor ja huvijuht käisid 27. ja 28. aprillil külas sõpruskoolil Brocenis.

Sõprusuhted said alguse pea kümme aastat tagasi, kui Tõstamaa kooli toonane huvijuht Harvet Toots, uuris ajaloo huviliseks mehe kandi mehe, Jakob Kunderi, saatust II maailmasõjas Lätis Broceni piirkonnas. Oma vahelised suhted on meie ja nende kooli vahel olnud kõik need aastad väga lähedased. Üle aasta käiakse üksteisel külas. Sel aastal oli meie kooli kord külastada Läti sõpru.

Külastuskäigu traditsiooniline kontsert-aktus oli meie tuleku auks põhjalikult ette valmistatud. Laval käisid erinevate vanuseastmete tantsijad, kellest kõige pisemad sulatasid publiku südamed ja panid laialt naerutama. Broceni kool on tugeva muusikakallakuga ja seega kuulsime kõrgtasemel koorilaulu nii väiksemate kui ka piirkonna parimaks kooriks tunnustatud kooli vanima vanuseastme esitluses. Meie õpilasted tegid Läti sõpradele samuti aktusel etteaste. Rein Pihelgas rõõmustas oma lõõtsamänguga sealset noori, pannes nii mõnegi tüdruku silmad särama. Viktoria Kullerkupp ja Liisbeth Sikk esitasid kitarri selgeks õpitud Läti rahvaviisi

nii eesti kui ka läti keeles, äratundmisrõõm oli suur. Veebruaris Tõstamaa talendiks valitud Andrus Kiisler esitas ilma proovita ja sealsete vahenditega tubli trummisoolo. Maret Palusalu võlus publiku oma hurmava häälega ning esines ka koos sõpradega (Kristel Sutt; Keiu Anderson; Liis Leerimaa ja Ly-Andra Pärnaste) esitades kitarri saatel laulu sõprusest. Pidulikult kontsert-aktusel sai vahetatud sõprust sümboliseerivad tänukirjad. Nende kool kinkis meile eelmise kevade Manilaiu Riida turismitalu külastusest ajendatult kolm tulekella. Meie viisime neile sõprus-suhete valvuri „Nõia-Ella“, kes ühel aastal on Lätis ja teisel aastal Tõstamaal ning suveniire. Reisil oli meil kaasas loomulikult ka aastaid tagasi Broceni kooli poolt kingitud jännes „Härra-Urmas“, kes kõiki meie tegemisi jälgis.

Külastuskäikude jooksul on alati maha peetud mitmeid spordivõistlusi. Sel aastal osalesid nooremad erinevates teatevõistlustes ja sõbrunesid seeläbi sealsete noortega. Vanemad tüdrukud (Ly-Andra Pärnaste; Keiu Anderson; Triin Tugim; Agnes Janson; Laura Jõe; Karen Adler) võtsid enda peale ülesande mängida Läti kooli võrkpallitüdrukutega. Mäng osutus nii tasavägiseks, et lõppkokkuvõttes ei saanud pealtvaatajad enam arugi,

kumb tugevam meeskond oli ning võidule tuli sõprus.

Broceni linnaga tutvusid noored õhtusel orienteerumisel. Noored jagati Läti noortega koos meeskondadeks ning saadeti linnaga tutvuma ning erinevates punktides toredaid ülesandeid lahendama. Õhtut jäi lõpetama Läti-Eesti tantsuõhtu, mille vahele kohalikud korraldasid seltskonnamänge.

Teisel päeval käisime tutvumas Broceni keraamikatehasega. Kuulati selgitusi erinevate seinaplaatide saamise tehnikast ning vaadati kõiki vajaminevaid masinaid. Salduse linnas külastasime esmalt Janis Rosenthali majamuuseumi, kus vaatasime sel kevadel kunstikooli lõpetavate noorte kõrgtasemelisi töid. Sisse põikasime ka kunsti- ja käsitöögaleriisse, mis erinevatel aegadel on olnud nii apteek, raamatukogu kui ka hetkel sotsiaalset elu edendav näitustemaja. Seal vaatasime kodututest loomadest tehtud fotonäitust ning imetlesime maja teises küljes olevat käsitööpoodi. Edasi viis meid tee Salduse kutsehariduskooli juurde, kus jalutasime pikalt imelises pargis, tutvudes legendide ja looduseväärtustega.

Tore traditsioon jätkub järgmisel kevadel, kui ootame Broceni sõpru meile külla.

Siivi Tõnuri,
huvijuht

Rahvamajas t

Pillimäng on meie vallas laste ja noorte seas väga populaarne oskus. Tõstamaa rahvamajas on prioriteediks olnud kestvalt võimaluste loomine muusikaliseks eneseväljenduseks.

Algajad võtavad innuga mõõtu edasijõudnutelt ja järjepidevus on seega tagatud. Praeguseks vanemateks ja vanavanemateks saanud räägivad oma muusikalisest tegevusest lastele ja lastelastele ning elavad nende tegevusele kaasa.

Viimase aastaga on Tõstamaal „tuule tiibadesse“ saanud juba kaks erinevat koosseisu ning lisaks veel üksikuid duosid-triosid, kellega koos on olnud hea võimalus julgelt üles astuda ka mitmel noorel lauljal. Mittereelal veel koosmuusitseerimise kogemus, õppides valitud instrumendil mängimist alles algfaasis. Nende jaoks on loodetavasti edukas kokkumäng veel ees.

Õnnestumine sõltub suuresti noorte endi suhtumisest. Harjutamine nõuab aega ja pühendumist, et tulemused oleksid head. Nagu igal pool, on ka meil neid, kelle huvid ja eesmärgid on tõsisemat laadi, aga ka neid, kes ei viitsi nii palju vaeva näha ja jäta pillimängu õppimise pooleli, hinnates oma oskused juba piisavaks.

Nii on sügisest alates saanud Tõstamaa rahvamajas pilliõpet 36 noort, kellest on jäänud tänaseks truuks 25. Esinemisvõimalusi on juba olnud, aga ootab veel ka ees. Kui suudetakse juba rõõmustada publikut, siis on see oodatud tasuks vaevarikka harjutamise eest.

Tänu Tõstamaa vallavalitsuse koostööle Pärnu Lahe Partnerluskoguga, soetati Leader-programmi projekti „Pillid helisema“ raames meie bändikooli tegevuseks tarvili- kuld muusikariistade komplektid.

Samal viisil on komplektid antud Pärnumaal kokku 9le vallale viieks aastaks tasuta

tegutseb bändikool

Foto: Toomas Mitt

kasutusse, kuuludes Pärnu Laste Partnerluskogu omandisse. Uutel instrumentidel harjutavad noored Jõõpres, Treimanis, Kihnus, Koongas, Lavassaares, Kilingi-Nõmmel, Saugas, Uulus ning Tõstamaal. Kõigis eelnimetatud paikades toimub alates sügisest 2011 õppeprotsess.

Juulikuus on kavas Tõstamaa rahvamajas läbi viia ühiselt 3-päevane bändikoolide laager, kuhu kõikidest nimetatud valdadest noori pillimänguhuvilisi ootame ja mis tipneb Pärnumaa bändikoolide päevaga.

Praegu toimub koos korraldustoimkonnaga õppe- ja tegevusplaani koostamine, kuhu kuuluvad Lavassaare vallavanem Ene Täht, bändikooli juhendaja ja muusik Rivo Kajo, Pärnu bluusiklubi eestvedaja ja muusik Üllar Kallau

jt. Eesmärgiks on saada uusi kogemusi kokkumängimisel, teise juhendaja käe all oskusi omandada, uusi mõtteid koguda ja end proovile panna.

Tõstamaal on enam kui 20 pillimänguhuvilist. Loodetavasti leiavad nad võimaluse bändilaagrist osa võtta ja lõpukontserdil oma oskusi näidata.

Ootame põnevusega ka teiste valdade noortega koostumist ja koos muusika tegemist.

Pärnumaa bändikoolide päevale on oodatud ka rohkearvuline muusikalembeline publik. Täpsem toimumise aeg ja informatsioon avaldatakse juunikuus.

Seniks soovin noortele pillimängijatele edukat kooliaasta lõpetamist ja põnevat suvevaheaega!

Õnnela (asjaosaline)

11. sünnipäevapidu

14. aprillil toimus järjekordne ansambli Tule Taevas Appi mereteemaline sünnipäevapidu.

Kohale oli tulnud meremehi, lõbusad tüdükuid, kapteneid, jungasid ning palju triibulis-tes kostüümides külalisi. Külalistena astusid üles Järsumäe Virve pereansambel, ansambel Kentukid, Manõja Poesid ja puhkpilliorkester Tibupoegade brass. TTA viimased lood kõlasid koos puhkpillidega – trompetil Kaido Kivi, tenorsaksofonil Hardo Vahemäe ja eufooniumil Ardo Käär, lugudele tegi seaded Mati Põdra.

Üle 500 inimesega, mitmete ansamblite ja võimsa heli- ja valgustehnikaga oli see ilmselt suurim sisepidu Tõstamaa ajalooos. Rahvast oli nii palju, et toodud lisa laudadest jäi kaugelt puudu ning osa külalisi töid kaasa oma lauad ja toolid. Tantsimise vahepeal sai maitsta värsket suitsukala ja muid maitsvaid suupisteid kalast. Tantsiti ja lustiti varajaste hommikutundideni, mil rauges ka tugevama-te jõud.

Vaatamata suurepärasele üritusele, sellisel kujul juba aastaid peetud ja traditsiooniks saanud pidu enam ei toimu, kuna üritus on kasvanud kultuurimaja ja korraldajate jaoks liiga suureks ning kahjuks ei tule abijõudu ka sealt kus võiks oodata.

Ansambel Tule Taevas appi tänab oma sõpru, kes aitasid meil üritust korraldada ning kes olid suureks abiks: kõiki ansambleid, kes meie peol üles astusid, helimeest Rain Randmaad, valgustehnikut Andres Tõlpi, Urmas Reinfeldti, Tiinat ja Relikat, kaamerameest Madis Veskimägit, Madis Martsonit, Tõnis Karlepit, kuulutuste kujundajat ja fotograafi Pille Paalamit, Enn Martsonit, kes kogu maja kütte kinni keeras, piletimüüjaid Keiut ja Ly-Andrat ja kõiki külalisi, kes meie sünnipäevapeost osa võtsid. TTA

Liivi Lahe
Kalanduskogu

EUROOPA
KALANDUSFOND
JÄTKUSUUTLIKU KALANDUSE HEAKS

Toetab Euroopa Liit

19. mail 2012 kell 10-18 Lao kalasadamas

Kell 11-13:30 MERI KUI ELUKESKKOND JA SELLE ELUSTIK: Jüri Tensoni juhendamisel saab mikroskoobi alla oma silmaga näha keda ja mida kohtab rannikumeres. Ihtüoloogi Heli Shpilev räägib Läänemere räimepopulatsioonist

Kell 14-15:30 RÄIMEROAD: Eesti kokanduse grand old man Dimitri Demjanovi ja Eesti Kulinaaria Instituudi KALA-AKADEEMIA, aitavad räimele leida uudseid kasutuse ja maitse võimalusi

Kell 16-17 KALAPÜÜGIVAHENDITEL UUS ELU: Pitsimeister Eeva Talts õpetab tegema fileepitsi

Päeva kaluri- ja kalateemalise muusikalise poole eest hoolitsevad ansambel Untsakad ja Romantilise Rannatee äärsete valdade taitlejad

Kõik
räimele!

Pärnumaa vabatahtlikud merepäästjad tutvustavad päästevahendeid ja räägivad ohutust käitumisest merel ja rannas. Politsei- ja Piirivalveamet tutvustab tuukri varustust.

ÕPPEPÄEV RÄIMEWEST "LIIVI LAHE RÄIMERAJAL"

Toimub räimetoidu konkurs. Avatud on kohvikud.

Töötoad: kalavõrgu kudumine, kala puhastama ja fileerima, räime soolamine ja suitsetamine.

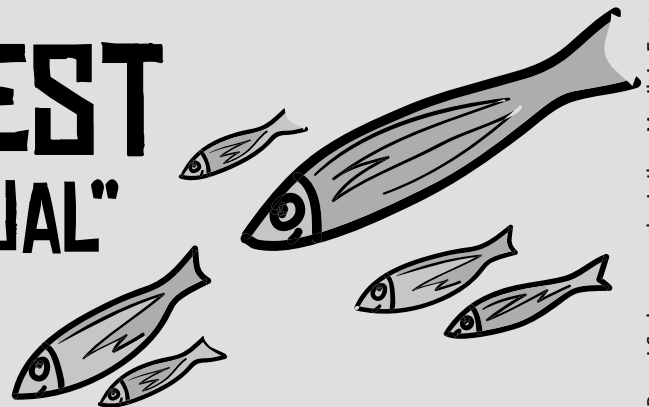
Varbla muuseum näitab vanu kalapüügivahendeid.

Kalapüügi teemaline fotonäitus Kihnu muuseumi kogudest.

Kihnu Mereselts on kohal kirkkovenedega. Lohesurfariid näitavad oma oskuseid.

Lastenurgake: tüdrukud saavad meisterdada käsitöötoas ja poisid valmistada kalapüügiriistu.

Avatud mängunurk.

*Olete oodatud kogu perega,
räime ja tegemist
jätkub kõigile!*

Üle-eestiline talgupäev 5. mai 2012

Käsitööpoe ja ümbruse korrastamine

Talgute nimi

Sadama tee 3, vallamaja vastas, kell 10.00

Toimumiskoht

Ruumide ja fassaadi korrastamine, kõnnitee rajamine

Talgutöö

Riided, mis võivad värviseks saada, töökindad. Terashari, pahtlilabidas, pesuvahendid (ämber lapid), reha, labidas

Kaasa võtta

Anu Randmaa, 56682283, anu@folkart.ee

Talgujuht, kontaktid

Talgutele saab end kirja panna www.teemeara.ee

 KÜSK Kodanikuühiskonna
Sihtkapital

Teeme Ära talgupäeva korraldavad: Eesti Külaliikumine Kodukant, Eestimaa Looduse Fond, Eesti Muinsuskaitse Ümarlaud, Teeme Ära Minu Eesti, Vabatahtlaste Liit EMSL

Teeme ära!

SPORT

Tõstamaa jüriöö teatejooks 2012

23. aprillil 2012

KANGELASED - Kertu Koidu, Lillerine Lille, Keiu Anderson, Kristjan Kase, Kaarel Kase, Paul Tilk
I koht vanuseklass 91-180

KASTNA - Silva-Astrid Sommer, Kristiina Sireli, Siiri Heindla, Priit Keel, Veiko Sommer, Siim Heindla
vanuseklass 91-180 – PARIM KÜLAVÕISTKOND

JUKU - Karen Adler, Agnes Janson, Laura Jõe, Kevin Heamets, Rauno Palberg, Ingvar Kalbach
I koht vanuseklass 61-90

LILLEKE - Mare Ükskivi, Merike Tuulmees, Liia Oidjärv, Üllar Marus, Ülo Marus, Taavi Marus
I koht vanuseklass üle 180

ÕPILASKODU - Hettel Tähemäe, Merilin Tukku, Grete Koidu, Viktoria Valjugaite, Kaisa-Liis Riisalu, Christian Laurimäe
parim koduvõistkond

MINA JA NEMAD - Rasmus Veskimägi, Aivo Tagasaar, Ilona Niit, Silva Maruse, Liisbeth Sikk
vanuseklass 61-90 – PARIM KLASSIVÕISTKOND

SUSLIKUD - Keidi Niit, Kadri Kase, Kertu Lille, Stenar Fedulajev, Romek Jõe, Indrek Teki
II koht vanuseklass 61-90

NUKUD - Katre Maris Veskimägi, Mathilda-Maria Tork, Ave Ingrid Veskimägi, Enar Tuulmees, Aimar Mürsepp, Robin Sikk
I koht vanuseklass kuni 60

KÖÖSSA - Emma Salk, Mark-Sander Salk, Raido Salk, Grete Vulkan, Kadri Vulkan, Ville Vulkan
II koht vanuseklass 91-180

KIISU - Regina Koidu, Heliina Lillemets, Stever Vahkel, Ardo Leas, Bruno Blumfeldt, Magnus Janson
II koht vanuseklass kuni 60, ainsana finishini põlev tõrvik

Korraldaja Tõstamaa Spordiklubi

Tähelepanu!

Tõstamaa näitetrupp toob lavale
Ardi Liivese

„Minu neli naljakat tütar“

laupäeval, 2. juunil kell 20
Tõstamaa rahvamajas

Lavastaja Külli Janson,
osades: Öie Jaansoo, Moonika Adler,
Carmen Maantoa, Liina Käär, Önnela
Lees, Eino Nõmme ja Enn Martson

KUHU MINNA

MAI

4. mail kell 17.00 - 20.30 Tõstamaa käsitöökojas loeng
keskaegsest rõivast ja kombest.

5. - 6. mail talgupäev "Teeme ära"

19. mail kell 10 – 18 Lao kalasadamas II RÄIMEWEST

26. mail kell 17.30 kõik meie valla rahvatantsijad osalevad
Lavassaares toimival Pärnumaa Tantsupeost „Pilte Pärnumaa
ajalooalbumis“

JUUNI

2. juunil kell 10 XII Pootsi laad

2. juunil kell 20 Tõstamaa rahvamajas näitetrupi esietendus
A. Liivese „Minu neli naljakat tütar“

9.-10. juunil Tõstamaal Pärnumaa suvemängud

16. juunil Tõstamaa valla 20. sünnipäev

22. juunil kell 21 Tõhela jaanituli. Tantsumuusikat teeb Arne

23. juunil kell 15 Kastna jaanituli

23. juunil õhtul jaanituli Manija Saarekeskuse juures

23. juunil kl. 21 Tõstamaa jaanituli koos ansambliga

„Manija Poisid“ ja DJ Andrus Pirsoga

29. juuni-1. juuli Eesti saarte folklooripäevad Manijal

MAXIMA

Ootame teid suveks Pärnu Maximasse
tööle, tasuta transport ja majutus.
www.maxima.ee

TEEME MANIJA MEREVÄRAVA JA SAAREKESKUSE SUVEKS KORDA!

Ootame kõiki usinaid töökäsi

**5. ja 6. mail kell 10
MANIJA TALGUPÄEVADELE.**

Laupäeval saama kokku Tākulaiu sadamas,
koristame, riisume ja lõunaks sööme
talgusuppi.

Kell 15 tervitavad sealsamas
kõiki **EMASID** Tõstamaa valla
andekad ja julged **noored muusikud.**

Pühapäeval ootame kõiki saarekeskusesse,
kus koristame, riisume, värvime ja
sööme talgusuppi.

OOTAME KÕIKI OSALEMA!

Talgupäeva korraldavad: MTÜ Ilusa Manilau Eest
ja Manija Kultuuriselts

Talgupäeva toimumist toetab
EAS-i Kohaliku Omaalgatuse Programm

Õnnitleme uusi
vallakodanikke ja
nende vanemaid!

Marvin Tuulmees 04.03.2012

Aprillikuu juubilarid

LINDA ESTAM 90
JÜRI SALK 90
SALME KASELA 85
ENDEL ANDRESE 85
VELLO LAPP 82
HEINO MIIDO 81
VAIKI KRUSMA 81
EDI TÕNISMAA 80
ELMAR KULD 79
HELDI KIIRATS 79
ARNO GUUTMANN 78
JAAN VIMM 77
LEMBIT PALUSALU 76
IVA KALBACH 76
EDUARD METSAMÄGI 75
VIRVE-ÕIELA EDVAND 74
URVE KÄÄR 72
LEHTI NÕMM 71
LEO MARTSON 71
MILVI KÄÄR 70
AINO LANNAJÄRV 65
HEINO KARUS 65

Linda Estam 90

Palume päikeselt kulda,
kuult hõbedat, metsast lilli,
et võiks sünnipäevaks sulle need anda.

Õnnitleb Vokiratas

Otsitakse Tõstamaale
juunist kuni augustini **kokka** ja
osalise tööajaga **klienditeenindajat-
abitöötajat**.

Täpsem info telefonil 5 688 7299

MÜÜA KÜTTEPUID

Müüa küttepuud (sanglepp, kask, segapuu)

3 m ning halgudena 30 ja 50 cm

(ettetellimisel halu pikkus vastavalt soovile).

Telefon 512 4084 või 444 2209.

EMADEPÄEVA KONTSERDID

5. mail kell 15 Manijal

12. mail kell 12 Seliste rahvamajas

12. mail kell 14 Tõhela rahvamajas

13. mail kell 14 Tõstamaa
rahvamajas

Esinevad meie valla
andekad ja julged noored!

MAIMO VALK
27.08.1925 – 19.03.2012

ELLA KOLLO
18.04.1913 – 18.04.2012

TALGUPÄEV TÕHELAS
Meil toimub 5. mail kell 10.00
Tõhela kirikuaia (rahvamaja vastas)
koristamine.